

NAS GLAS

Dr. Ljudevit Pušnik
Reaktor gimnazije

**Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev**

:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne številke 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina . . . „ 20.—

Četrtna naročnina . . . „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

===== Oglasi po ceniku. =====

Uredništvo: Ljubljana, pokrajinska uprava oddel. za soc. politiko. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

J. C.:

K novi zvezi.

O potrebi velike, močne, času in razmeram odgovarjajoče organizacije ni treba izgubljal besed. Vsi državni nameščenci čutimo, da je treba nekaj podvzeti in ukreniti v samoobrambo. — nekaj resnega in velikopoteznega, kar bi nadkriljevalo vse dosedanje naše raztepane in hiračoe organizacije, vse dosedanje naše delovanje in pokrete. Zavedamo se pač že, da je vse to, kar imamo in kar smo storili v zadnjih petih letih v svojih organizacijah premalo, mnogo premalo, da je vse to v primeri s silami, s katerimi se moramo boriti, le slaboten udarec v vodo. Čutimo vsi, — ali vsaj čutiti bi morali, — da se nam jaderno bliža dvanajsta ura, — ura pogina, ko se življenja željna bitja upro s podeseterjenimi in obupnimi močmi zamahu smrti.

V tem času, tik pred poginom, nas je zalotil poziv k strnitvi naših vrst v veliko organizacijo vseh državnih nameščencev cele države. Načrt je velik, lep in idealen. O nečem takim smo sanjali pogosto že vsi, ki mislimo tudi na bodočnost in ne samo na danes, kvečjemu še na jutri. Ne, nikaka muha-enodnevnica, kar je v pogledu svojih zunanjih efektov več ali manj večina naših dosedanjih organizacij, in kar je glavno, — ta načrt ni utopičen.

Da, celo izpeljiv je, realno in enostavno. Človek bi mislil: ljudje se bodo trgali v divjem pogonu za to rešilno bilko, jo bodo sprejeli kakor blagovestje. Pa je niso.

Nauk, da pritisk rodi odpor, za državne nameščence ne velja in je zgolj hipoteza, ker je narobe res: čim večji pritisk, tem bolj se upogibljemo in tem bolj smo ponižni ter tihi. Časih se mi zazdi, da ne živimo več, da v nas ni nič več duš in da vijak sile stiska in gazi le še mrtva, brezdušna telesa preperelih kosti in ohlapne kože. Če bi bil kak drug stan na svetu tako beden in obubošan, tako neizmerno ponižan kakor je naš in bi mu prinesel kdo v poslednji stiski tak ter toliko obetajoč načrt, kakor ga je prinesel iniciator projektirane Zveze nam, o! koliko bi bilo vriskanja in veselja! Med državnimi nameščenci pa nič, kvečjemu nekaj skeptičnega zmajevanja z ramami. No, skepsa je pač simptom obupanih in v smrt obsojenih. — Taki smo mi, ki znamo le sijajno kričati, kakšna da se nam godi krivica, in drugega ničesar. Kmalu pa še kričati ne bomo več znali, ne mogli in ne smeli.

V očigled temu mrtvilu, tej apatiji in letargiji, v katero se je pogreznila ogromna večina državnih nameščencev preko ušes, tako da ne čuje nobenega klica več, če ni tako silen, da zastoka zemlja v svojih tečajih, si dovoljujem napisati tole skromno mnenje:

Spricho povedanega dvomim zelo, da bo postala ta beseda meso in med nami prebivala. Kako naj se pojavi potrebno število članov, ko pa šestdeset odstotkov naših ljudi o tem sploh ničesar ne ve, ko o načrtu niso ne brali in ne slišali nikoli ničesar in jim je tuj kot papuanska vas kje za devetimi morji? Poznam nekaj strokovnih glasil uradniških organizacij, in kolikor je meni znano, je ta načrt objavil dozdaj poleg »Našega Glasu« samo še »Poštni Glasnik«. V drugih logih pa prijetne dremajoče tišine ta klic ni motil. Sedaj pa preračunajte, koliko ima naročnikov »Naš Glas«, — »Poštni Glasnik« pa jih ima okrog osemsto. To so šele samo naročniki. Najmanj polovica teh pa listov sploh ne čita, ampak so njihovi naročniki samo zavoljo »ljubega miru«, če pa jih že sempatja čitajo, jih čitajo nekritično, to se pravi, da pet minut pozneje ne vedo nič več, kaj so brali. V predalih naših listov je vendar tako pusto branje, — nič senzacij, krvavih storij in razburljivih škandalov, nič zmerjanja, nobenih takih prijetnih zgodb ne pišemo v svojih listih. To je zrcalo naših ljudi v Sloveniji, — ne tajite mi ga, predobro ga poznam! Kako je v hrvatskih pokrajinah ali celo »tam preko«, — no, to pa tudi vemo. Ali so politični dnevniki in drugi časopisi objavili ta načrt? Če ga pri nas niso, so ga drugod še stokrat manj. Kdo bi se ukvarjal s stvarmi, ki se ne tičejo partije!

Zakon

Člen 184.

Če odloči disciplinsko sodišče, da je uvesti zoper obdolženca disciplinsko postopanje, in če odredi disciplinsko preiskavo, zahteva od obdolženčevega oblastnega, odnosno centralnega starejšine, naj postavi preiskovalca izmed podrejenih uradnikov, ki preiskuje po predpisih kazenskega postopanja. Če so obdolženec iz več upravnih gran, se starejšine sporazumejo o osebi enega, po potrebi pa tudi več preiskovalcev. Če se starejšine ne sporazumejo, odloči disciplinsko sodišče.

Člen 185.

Od tedaj, ko se priobči odlok o ureditvi razprave, imata obdolženec in njegov branitelj pravico, pregledati vse spise razen zapisnika o posvetovanju.

Disciplinski tožitelj ima pravico, pregledati spise vsak čas, razen zapisnika o posvetovanju. Objavljanje spisov je prepovedano.

Ko disciplinski preiskovalec dovrši preiskavo, se oddajo vsi spisi sodišču.

Člen 186.

Če sodišče spozna, da ni dejanja ali da gre za dejanje nerednosti, prekine disciplinsko postopanje ter postopa po členu 181.

Če spozna, da ustanavlja obdolženčevo pomanjšanje kaznivo dejanje, postopa po drugem in tretjem odstavku člena 182. Zoper to odločbo ni pritožbe.

Člen 187.

Če sodišče spozna, da je predmet popolnoma preiskan, odredi razpravo. Zoper to odločbo ni pritožbe.

V odloku, s katerim se odreja razprava, se mora označiti dejanje, katerega je uslužbenec obdolžen, z razlogi vred in vse, česar je treba za razpravo. Obdolženec se mora s tem odlokom vred vročiti lista imen sodnikov pri razpravi. Obdolženec in tožitelj imata, dokler ne mine osem dni od dne priobčitve odloka s katerim se odreja razprava, pravico, predložiti disciplinskemu sodišču svoje dokaze in zahteve. Zoper odločbo, s katero se to odklanja, ni pritožbe.

Iz vrst državnih uslužbencev smo prejeli sledeči kratak, a značilen dopis: Življenje je postalo tako neznošno vlsed draginje in ogromnih dolgov, v katere smo zašli brez lastne krivde, da bi bilo najbolje, da nas postavijo v vrsto in postrele vse od prvega no zadnjega. Tako dopis. Verujemo, da je življenje neznošno, in da si vsakdo želi hitrega konca, sledeč nemškemu reku: »Lieber ein Ende mit Schrecken, als ein Schrecken ohne Ende.« Toda vsi mi, ki tarnamo dan za dnem, moramo pomisliti tudi to, da ni prišel iz naših vrst še nikdar resen odpor proti vsem krivicam, ki jih trpimo že toliko let. Eden se boji, drugi se ne briga in se zanaša na tovariše, ki so agilnejši, tretji ve vse najbolje itd., itd. — In zato smo danes tam, kjer smo. Vsem državnim uslužbencem priporočamo prav toplo, da preči-

tajo današnji uvodnik in se spokoré, dokler je še čas.

Člen 188.

Ko mine osemdnevni rok od priobčitve odloka, s katerim se odreja razprava, odredi predsednik disciplinskega sodišča dan razprave, pozove tožitelja, obtoženca in njegovega branitelja, priče in izvedence ter izda vse druge naredbe za izvršitev razprave.

Če obtoženec ne pride (člen 214.) in do razprave ne predloži dokazov, s katerimi opraviči svoj izostanek, se izvrši razprava in izreče razsodba tudi brez njega vpricho njegovega branitelja.

Člen 189.

Razprava je ustna in za državne uslužbence javna. Razprava je tudi lahko tajna, če sodišče spozna, da državni interesi to zahtevajo. V tem primeru ima obtoženec pravico, dovesti k razpravi tri državne uslužbence.

Člen 190.

Razprava se prične s čitanjem odloka, s katerim se odreja razprava, potem se zaslišijo obtoženec, pozvane priče in izvedenci ter se, po potrebi, prečitajo zapisniki o preiskavi in drugi važni spiski.

Obtoženec in njegov branitelj kakor tudi disciplinski tožitelj imajo pravico, dajati izjave, glede vsakega dokaza podajati predloge in po predsedniku sodišča zastavljati vprašanja pričam in izvedencem.

Skratka, — na vse so mislili inicijatorji te idealnolepe zasnove, ali na to, se zdi, niso mislili. Morda ne poznajo mrtvila, ki visi nad nami in okrog nas? Saj takega ne pozna zlepa, kdor se ni ukvarjal z organizacijami že delj časa in ni natanko opazoval ljudi v njej. In vendar je ravno to važno, — da, najvažnejše. Dasi so želeli inicijatorji, naj bi se izvršilo vse brez sej in sestankov, brez bobnanja in tako dalje, ali vendar, žalibog, brez razgovorov ne pojde tako gladko in lepo, kakor bi vsi želeli. Ravno to je trda orehova lupina, ki jo bo treba trdoma zdrobiti, če bomo hoteli do jedra. Ko smo premagali to glavno oviro, bo drugo šlo samo od sebe in bomo težkoče že kako premagali.

Treba bo rok, določen za prijavo (saj je itak že prekoračen, če ni bil 1. januar t. l. pomotoma razglašen), nekoliko podaljšati; to pa zato, da bo mogoče obvestiti na primeren in siguren način o načrtu slehernega državnega nameščenca po celj državi. Kako bi bilo to najprimernejše, ali potem organizacij dotičnega kraja in dotične stroke, ali kar posredno in kako, to vprašanje je treba rešiti. S strokovnimi časopisi ni torej nič! Najpriladnejši bi bili letaki ali pozivi, poslani na vse urade ali na vse posamezne državne nameščenice vseh strok in cele države ter v vseh treh jugoslovanskih narečjih, ozir. jeziki, v latinici in cirilici. Ta način bi bil po mojem mnenju najuspešnejši. Toda kako in kdo bi kril stroške, ki bi ne bili ravno majhni? — Sicer mi ni znano, morda je tudi to vprašanje že rešeno in so moje skrbi odveč, ali sodeč po tem, kar sem o tem dozdej slišal in čital, se bojim, da se na to ni polagalo glavne skrbi in misli. To domnevo mi potrjuje tudi dejstvo, da je to zvezano z velikimi gmotnimi žrtvami, ki jih pa peščica posameznikov gotovo ne bi zmogla. Za tiskovine in razpošiljanje pozivov z obrazloženim načrtom je treba denarnih virov že takoj v prvem početku. S tem pa morajo priskočiti na pomoč edinole sedanje organizacije, pa še te bodo pri današnji beračiji v stiskah. Na noben način pa ne smemo dopustiti, da bi se načrt spodtaknil že koj ob prvem svojem koraku, takorekoč še predno bi prestopil prag rodne hiše, ali pa kmalu nato na svoji poti, ker bi mu njegovi očetje ne dali s seboj dovolj popotnega brašna.

Če bo propadel vsled indolence, zanižarnosti in nezavednosti, če mu bodo izpodmaknili tla državni nameščenci sami potem, ko bodo o stvari poučeni do zadnjega vsi in

ko mu bodo njegovi očetje pokazali in utrlili med njimi že pot, — potem bo padla žalostna sramota in obsodba zanamcev ter njihovih družin na nje same, njej pa bo sledilo, kar temu nujno, logično in brezpogojno slediti mora: kazen za greh, naš skupni pogin.

Ali njegovi ustvaritelji si bodo potem zastran tega lahko z mirno vestjo umili svoje roke.

To se mi je zdelo k načrtu za njegov prvi korak najvažnejše, o vsem nadaljnjem pa bomo govorili pozneje, ko se bo z razvojem stvari videlo, če je v načrtu tudi kaj hibi in če bo treba kaj spreminjati, oziroma kako bi se dale odstraniti ovire na njegovi nadaljni poti.

Ministri in državni interes.

Beograjska »Politika« z dne 16. januarja prinaša pod gornjim naslovom sledeči članek:

»Odkup južne železnice je pred nedavnim časom izzval v javnosti in parlamentu debato. Bivši minister saobračaja g. dr. Velizar Janković je smatral, takrat potrebno, da sprejme novinarje in da jim o tem vprašanju izjavi približno to-le: »V državnem interesu je, da preidejo vse privatne železnice v državne roke. To zahtevajo ekonomski interesi zemlje in varnost naše države...«

Kako in v koliko je g. dr. Janković vodil račun o državnem interesu, to je do neke mere znano in znano tudi iz razlogov, ki so bili merodajni za njegov odstop. Ali kolikor toliko, svet se je že pomiril z odkupom železnic in računi: »No, sedaj je pač vse v naših rokah.«

Toda med tem... Došel je nov minister saobračaja v osebi g. dr. Kojiča. Novi minister ima nove ideje o državnih interesih. On je včeraj dopoldne pozval novinarje, prav iste, katere je bil pred meseci pozval g. dr. Janković, sprejel jih je, v isti sobi in jim govoril o istem vprašanju tako-le: »Pri nas je vladala zablada, da je sistem privatnih železnic slaba in opasna stvar...« In dalje je izjavil novi minister saobračaja, da se bo trudil za čim širšo izvedbo sistema privatnih železnic v naši zemlji.

Sedaj se je treba zamisliti v to, da bo morda čez dva meseca, kar je več kakor verjetno, odšel g. dr. Kojič in da bo zopet prišel g. Velizar, ali g. Janko, ali g. Marko, vseeno kdorkoli. Zopet ista soba, zopet isti novinarji, ali novi minister in novi pojmi o državnih interesih: »Gospoda, zablada je,« poreče on, »vse ono, kar je mislil in delal moj prednik. Državni interesi...«

sitve pa se z razlogi vred priobči pismeno tožitelju in obtožencu.

Člen 196.

Zoper razsodbo disciplinskega sodišča prve stopnje se smeta pritožiti obtoženec in tožitelj. Pritožba ima odločilno moč.

Pritožba se vroči disciplinskemu sodišču, ki je izreklo razsodbo, to pa jo z vsemi spisi vred pošlje disciplinskemu sodišču druge stopnje, če je pravočasna in če jo je vložila pristojna oseba, drugače pa jo sodišče odkloni.

Zoper to odločbo je dopustna pritožba na višje sodišče v osmih dneh.

Člen 197.

Če ugotovi disciplinsko sodišče druge stopnje, da je vložila oseba, ki je za to upravičena, da se je pritožba vročila o pravem času, da ni treba izvršiti nikakršnih nadaljnjih poizvedb, da ni bistvenih nedostatkov, zaradi katerih bi bilo treba obnoviti razpravo pred sodiščem prve stopnje, odredi razpravo zaradi presojanja. Postopanje pri tej razpravi pred sodiščem druge stopnje je isto kakor pred sodiščem prve stopnje.

Člen 198.

Disciplinsko sodišče druge stopnje odloča brez razprave in sicer:

- 1.) če gre pritožba samo zoper oni del razsodbe, s katero se odloča o stroških;
- 2.) če ugotovi, da je vložila pritožbo oseba, ki za to ni upravičena, ali da se ni vložila pritožba o pravem času; v tem primeru jo vrne nižjemu sodišču v zakonsko postopanje;

Razume se, vedno državni interesi! Vsi ministri deklamirajo o državnih interesih, vsem so le ti interesi in zgolj ti na srcu, toda državi in ljudstvu se lomijo kosti vsled teh ministrskih shvatanj interesov, ki se vsak trenutek menjajo. Posmatrajoč stvari tako kakor se pri nas dogajajo, si nehoti postavi človek neverjetno vprašanje: ali ne bi bil največji državni interes v tem, da misli o njem vsak, samo ne ministri?

Ivan Dimnik:

Prosveta in zakon o taksah in pristojbinah*.

Osnovni pouk je draven, obči in obvezen.

Dravni pouk se daje brez vpisnine, šolnine in drugih pristojbin.

Ustava, člen 16.

Za izpričevala učencem koncem šolskega leta ali za potrdila med letom: 1.) osnovnih šol za vsak razred 5 Din.

Pripomba: Vpis v višji razred se ne sme izvršiti brez izpričevala o dovršenem nižjem razredu. To pa ne velja za osnovne šole.

Zakon o taksah in pristojbinah, z dne 25. X. 1923, tar. post. 311.

Zadnji stavek k opombi tarifne postavke 311. je bil pristavljen v načrt zakona šele tedaj, ko so se storili koraki s strani učiteljstva in je »Narodna Prosveta« opozorila na neskladnost te določbe z ustavo, katera določa obvezen in brezplačen osnovni pouk v državi. Pravilnik k tarifnemu zakonu ne daje glede tarifne postavke 311 nobenih navodil. Tako je ostal ta člen v gotovem neskladu z ustavo še naprej.

Je pa polno drugih tarifnih postavk, ki delujejo gotovo ovirajoče na narodno prosveto v državi, in to radi primeroma visokih taks.

Tako določa novi zakon sledeče takse, ki zadevajo šolstvo in prosveto sploh:

Plačati je: za izpite privatnih učencev na osnovnih šolah 20 Din, nižjih razredih srednjih šol 40 Din, v višjih razredih 60 Din (tar. post. 317.); za učiteljski izpit osnov., sred.-in strok. šol 100 Din (tar. post. 307. in 308.); za prošnjo k izpitu 5 Din (tar. post. 1.); za pismeno odločbo o pristupu k izpitu 20 Din (tar. postavka 5.); za izpričevala učencem osn. šol

* Iz 2. letošnje številke Učiteljskega Tovariša.

3.) če spozna, da je treba izvršiti nadaljne poizvedbe; v tem primeru odredi disciplinskemu sodišču prve stopnje, naj to stori;

4.) če ugotovi, da so bistveni nedostatk, zaradi katerih bi bilo treba obnoviti razpravo pred sodiščem prve stopnje; v tem primeru razveljavi razsodbo in vrne predmet sodišču prve stopnje.

Člen 199.

Ko postane razsodba izvršna, jo pošlje predsednik disciplinskega sodišča prve stopnje v overovljenem prepisu starejšini vrhovnega centralnega urada in uslužbenčevemu neposrednjemu starejšini, da jo izvrši in da vpiše kazen v uslužbenški list.

Člen 200.

Kazniva dejanja, ki imajo razen disciplinske odgovornosti za posledico še kazensko odgovornost za hudo delstvo ali drugo onečašujoče dejanje, ne zastarevajo disciplinsko. Ostala disciplinska kazniva dejanja zastarevajo v petih letih.

Člen 201.

Z obtoženčev smrtjo se prekine disciplinsko postopanje.

Člen 202.

Če je disciplinsko postopanje prekinjeno ali če se obtoženec z razsodbo oprosti, sme zahtevati disciplinski tožitelj obnovo disciplinskega postopanja, ako predloži nove činjenice in dokaze, ki dokazujejo sami po sebi ali v zvezi s prejšnjimi dokazi disciplinsko kaznivo dejanje, ki še ni zastarano.

Po dovršenem dokazovanju dobi besedo disciplinski tožitelj, poslednjo besedo pa ima v vsakem primeru obtoženec.

Člen 191.

Pri razpravi se vodi zapisnik, v katerega se zapišejo dan razprave, imena sodnikov, ime zapisničarjevo in imena strank in tek razprave v glavnih točkah.

O posvetovanju in glasovanju, ki je tajno, se vodi poseben zapisnik.

Oba zapisnika podpišeta predsednik in zapisnikar.

Člen 192.

Sodišče ima pravico, zapriseči priče in izvedence pri razpravi, če spozna to za potrebno.

Priče se zaprisežajo po zasliševanju, izvedenci pa, preden oddajo svoje mnenje.

Člen 193.

Disciplinsko sodišče sodi po svobodnem prepričanju, dobljenem pri razpravi.

Člen 194.

Z razsodbo disciplinskega sodišča se obtoženec ali oprosti ali pa se kaznuje za disciplinski pregrešek.

Razsodba mora obsežati tudi odločbo o povračilu stroškov disciplinskega postopanja. V kolikor se obtoženec oprosti, plača stroške postopanja država, drugače pa obtoženec.

Člen 195.

Razsodba se razglasi ustno na koncu razprave, najkasneje v osmih dneh od dne razgla-

5 Din, niž. razr. sred. šol 5 Din, viš. razr. sred. in strok. šol 10 Din, niž. tečajnih izpitov sred. šol 20 Din, viš. tečajnih izpitov sred. šol in zrelostnih izprijeval na učiteljskih 30 Din (tar. post. 311.); takse na univerzah se gibljejo za vloge in izpite od 30 Din do 1000 Din (tar. post. 312. do 318.); za ponavljalni izpit za vsak predmet na strok. šolah 20 Din (tar. post. 314.); naknadni izpit na strok. šolah za vsak predmet 30 Din, (tar. post. 315.); za dovolitev ponavljalnega razr. izpita na sred. šolah za vsak predmet 10 Din, za izpit čez razred za eksterniste koncem leta za vsak predmet 30 Din (tar. post. 316.); za dovolitev, da smejo k zrelostnemu izpitu oni učitelji, ki niso redno dovršili učiteljskega 30 Din (tar. post. 318.) — to velja tudi za privatne šole in zavode.

Takse, ki tičejo drž. uradnike: za vse prošnje 5 Din (tar. post. 1.); za vsako prilogo 2 Din (tar. post. 2.); za prepise in izpiske 10 Din (tar. post. 42.); za overovljenje prve pole 10 Din, vsake nadaljnjega 5 Din (tar. post. 43.); za prijavo k teoretičnemu izpitu po pragmatiki 10 Din, k drž. strok. izp. 20 Din, za izprijevalo teh izpitov 30 Din (tar. post. 9.); prošnja za državljanstvo 100 Din (tar. post. 51.); dekret državljanstva 400 Din (tar. post. 58.); če se izreče disciplinarna obsodba pri disc. sodišču 50 Din (tar. post. 48.); za izločitev uradnikov od disciplin. sodišča 50 Din (tar. post. 49.); za pritožbe 20 Din (tar. post. 6.); za vse pismene rešitve 20 Din; za rekurz na državni svet 100 Din; za izpiske rojstva itd. 10 Din.

Takse, ki tičejo splošne prosvetne naprave: vsa prosvetna društva, če nimajo namena denarnega dobička, so oproščena taks na vloge z odobritvijo min. za finance (čl. 5., toč. 5.); za dovolitev veselice, koncerta, predavanja itd. 5 Din (tar. post. 99.); na vstopnice: za gledališča, umet. koncerte, dirke 10 %, za vse vrste zabave in razvedrila 20 % (tar. post. 99 a) — koncerti in zabave, ki jih prireja šolska uprava ali šolska mladina v korist učencem dotične šole v šolskih prostorih, niso zavezani taksi (tar. post. 99 a, prip. 4.); poučna predavanja, poučne in gospodarske razstave, večeri in vaje sokolskih in gimnastično-športnih društev so oproščene taks, če niso zvezani z njimi plesi in veselice (tar. post. 99 a, prip. 4.).

Taksa se plačuje tudi za vse oglase v časopisih, koledarjih, revijah: do 20 cm² 0.50 D, do 50 cm² 1 Din, do 100 cm² 3 Din, preko 100 cm² 5 Din — za oglase se smatrajo tudi oznanila v uredniškem delu, s katerimi se naznanjajo zaroke, poroke, bioskopske predstave, nove knjige, kjer je naznačena založba in cene in vse drugo, kar ima značaj reklame. Taksam so podvržene tudi objave v uradnem listu (tar. post. 8., toč. 3.).

Takse so oproščeni uradni posli (člen 6., toč. 1.); vojaške vloge in dokumenti za časa vežbe (čl. 6., toč. 3.); vloge invalidov (čl. 6., toč. 6. in 7.); posli glede pokojnin v korist vdovam in sirotam drž. uradnikov (čl. 6., toč. 8.); prošnje, priloge in potrdila, ki se vlagajo in izdajajo zaradi zbiranja podatkov za reguliranje službenih let, pokojnine ali ob predstavljanju drž. uradnikov, kakor tudi za reguliranje pokojnin ali drugih prejemkov teh oseb (čl. 6., toč. 9.); vloge in vsi ostali dopisi državnih uslužbencev v uradnih poslih in pri disciplinskih in drugih kaznivih dejanjih, ki se obravnavajo po uradniškem zakonu; priznanice in vloge za denarne terjatve, ki jim pripadajo po zakonu (čl. 12., toč. 12.) itd.

Kakor vidimo, je davčni vijak privil zopet nekoliko pri prosveti. Dotaknil se je celo brezplačnega osnovnega pouka, ki je ob upeljavi splošne učne obveznosti skoro obsebi umeven, indirektno se je pa spravilo s pripombo k tarifni postavki 311. šolstvo v službo finančne uprave in se ustvarja s tem tudi nekaj prejudic.

Posebno občutne in mnogobrojne so takse na univerzah, tem občutnejše so za nadarjene revnejše sloje in so absolutno nasprotne principu, za katerega se obče borimo: da se nadarjenim odpre neovirana pot in se jim omogoči, da razvijejo svoj intelekt. Moderni pedagoški princip se bori proti izpitom; takšni zakon nam pa dokazuje, da je še dolga pot, predno bo prodrl ta princip tudi v laičkih krogih.

Kakor je važno za povzdigo široke ljudske prosvete osnovno šolstvo, tako važno smatramo tudi izvenšolsko prosveto za dosego istih ciljev, in skoro si ne moremo misliti dobrega uspeha šolstva brez podpore izvenšolske prosvete, ki izpopolnjuje in gradi pri širokih masah uspehe šolstva. Zato se nam zdi takšni zakon še premalo liberalen napram temu vprašanju. Že dolgo dobo se bori učiteljstvo, da bi doseglo olajšave pri prosvetnem delu glede taks in pristojbin. Naše šole so zidane žalibog tako, da se ne more vsa izvenšolska prosveta koncentrirati v njih. Zato se more učiteljstvo zatekati za prireditve v izvenšolske prostore. Naše oblasti tolmačijo ponavadi do pike natanko vse predpise in tako odje ponavadi davek še tistih par »soldov«, ki se dobé za revne šolarje s prireditvami v izvenšolskih prostorih. Pa tudi predpis, da mora biti dobiček le v korist revnim šolarjem, se nam zdi preozkosrčen. Koliko dobrotelčnih in humanitarnih namenov je izven revnih učencev, ki se podpirajo s takimi prireditvami in ki so tudi velikega vzgojnega pomena za mladino in široke mase, če se podpirajo s prireditvami potom mladine.

Naša zahteva je, da mora dati tako železniško kakor finančno ministrstvo učiteljstvu vso podporo, da se istemu olajša izvenšolsko prosvetno delo v svrhu izvenšolske prosvetne povzdige širokih mas. Žalibog smo še daleč odstranjeni od tega ideala!

Močen udarec široki ljudski prosveti so tudi takse na časopise, katerih tolmačenje je pri nas skoro še strožje nego predpis. Zato se ni čuditi, če doživljamo presenečenja, da se pobere več davkov nego nam jih predpišejo. Zaman je bil boj Novinarskega Udruženja, zaman oziri na kulturno in prosvetno povzdigo naroda, finančna praksa gre preko tega brezobzirno naprej! Ni potreba dokazovati, da vpliva davek tarifne postavke 8., toč. 3. tudi na trg inserentov, da se časopisi s tem draže in da s tem pada število naročnikov in z njimi čitateljev, ter da tako mesto da bi se širila in dvigala ljudska prosveta širokih mas, da pada. Predpisi teh pristojbin z njih pripombami so pa poleg finančnega bremena tudi močna tehniška ovira za poročevalsko službo listov, tako za dnevno časopisje kakor za kulturne revije. Davščina na objavo cene in založništvo knjig, ki naj bi se potom časopisja razširile med široke plasti naroda, je močna ovira, ki je stavljena na pot ljudski prosveti in kulturni povzdigi v narodu. Ni potreba omeniti, da pade breme te davščine, kakor tudi breme obmrtnih in podobnih objav v uredniškem delu lista vedno le na list, ker tvorijo ta poročila sestavni del poročevalske in informativne službe in ostaja pobiranje pristojbin za take vesti s strani uprave lista — le teorija.

Ker vplivajo finančni zakoni tudi močno na razvoj prosvete in šolstvo ter tangirajo v mnogih ozirih tudi naše osebne in stanovske zadeve, bi želeli, da bi se tudi širši naš stanovski krog zanimal za take zakone in vprašanja in bi se oglašal o njih; da s tem demokracijo, ki jo propagiramo na zunaj, izvedemo najprej v lastnih vrstah, s tem, da izvedemo princip sodelovanja vseh in ne le posameznikov pri takih vprašanjih.

Društvo sodnih poduradnikov in slug ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 3. februarja 1924 in ne 5. februarja 1924, kakor je bilo v zadnji številki Našega glasa pomotoma objavljeno.

Vestnik.

Občni zbor društva sodno pisarniških uradnikov in oficijantov za Slovenijo se vrši dne 2. februarja t. l. ob 9. v justični palači soba šte. 28. Tovariši in tovarišice z dežele pridite ob tej priliki v kolikor mogoče častnem številu v Ljubljano! Odbor.

Redni občni zbor krajevne organizacije drž. nameščencev in vpok. v Kamniku se vrši v nedeljo, dne 17. februarja 1924 ob 10. v ljudski šoli v Kamniku. Dnevni red: 1) Poročilo odbora; 2) poročilo preglednikov računov; 3) volitev novega odbora; 4) slučajnosti. Odbor.

Savez javnih nameščencev na Hrvaškem je bil zaprosil Društvo zdravnikov za Hrvatsko, Slavonijo in Medjimurje, da bi dobivali člani Saveza brezplačno zdravniško pomoč. Društvo zdravnikov je odgovorilo, da tej prošnji ne more ugoditi, ker so zdravniki sami v mizernih gmočnih razmerah, pač pa bo društvo priporočilo svojim članom, da daje primeren popust honorarja pri zdravljenju javnih nameščencev in njihovih rodbin.

Pravni odsek je ustanovil Savez javnih nameščencev na Hrvaškem. Ta odsek ne bo dajal le brezplačne pravne nasvete organiziranim članom, temveč bo imel tudi nalogo, kakor pravi Naš Glas, »zastupati interese našeg S. J. N. i spram samih članova, te se tvrdo nadamo, da se nece nači ni jednog našeg člana, koji će prouzročiti svojom nemarnošću pretpate, da dodje u doticaj sa tim odjelkom naše institucije.« — Priporočamo našemu Savezu v posnemanje.

Redukcija je še vedno v polnem teku kakor je posneti iz vesti naših dnevnikov. Tudi na Hrvaškem so pričeli neusmiljeno in naravnost bedasto reducirati, kajti pustili so neki kmetiški šoli samo slugo, vse učiteljstvo z ravnateljem vred so reducirali. Poleg tega so pa tudi privatna podjetja pričela odpuščati nastavnice, tako da preti v najbližji bodočnosti tisočim in tisočim največja beda, iz katere najbrže ne bo rešitev tako lahka. Hrvaški listi poročajo, da je pričela zadnji čas v Zagrebu brezposelnost silno naraščati. Obrtniki so odpustili veliko število osebja in so pridržali le najpotrebnejše moči. Malj in veliki trgovci iščejo drug za drugim več ali manj odstotne poravnave. Banke, ki so še lansko leto sprejemale v službo vsakega količkaj sposobnega človeka, se fuzionirajo, da zmanjšajo na ta način visoke režijske stroške. Armado brezposelnih zasebnih nameščencev pa še pomnožujejo številni reducirani uradniki. V Zagrebu že desetletja ne pomnijo tolike brezposelnosti.

Pod naslovom »Nebriga vlade za činovniško novinstvo« prinaša zagrebški »Naš Glas« članek, v katerem pletira njegov avtor za to, da bi subvencionirala država glasila državnih uslužbencev. Pisec članka se sklicuje na to, da so imeli na Hrvaškem pred vojno že tako uradniško glasilo »Narodne Novine«, ki jih je vlada subvencionirala. S tem, da je imelo javno uslužbenstvo napol oficijozen list, ki je bil baže močno razširjen, pa ni še rečeno, da bi bila hotela vplivati n. pr. ob volitvah na glasovanje državnih nameščencev. Avtor trdi, da se je ravno ob volitvah pokazalo, da je glasovala večina državnih nameščencev z opozicijskimi strankami. Predlog avtorja tega članka bi bil morda upoštevanja vreden, kadar bomo imeli vlado, kateri bo obči blagor najvišje vodilo njenega delovanja. Dotlej je pa še dolgo pot in zaenkrat je gotovo bolje, da izhajajo naša glasila brez vladne subvencije.

Redukcija morda zadene tovariše ali jih je že, ki imajo polno službeno dobo. Vse te opozarjamo nujno, da vložijo v odprtem roku pritožbo na državni svet, če nimajo v dekretih o vpokojitvi izrecno navedeno, da dobe pokojnino po novih predpisih. Posamezni člani dotičnih komisij so sicer mnenja, da se bo to itak zgodilo, vendar pa priporočamo previdnost in vložitev pritožbe, da ne bo pozneje neprijetnih razočaranj.

Za tiskovni sklad »Našega Glasa« sta darovala: G. Vlad. Vujnovič, insp. v pok. Beograd, Karadjordj. ul. 79 in g. Peter Rihtarič, živinozdravnik v Šoštanju vsak po 10 Din. — Srčna hvala obema! — Udruženje drž. nameščencev in vpok. v Kranju nam je nakazalo 100 Din in ne 10 Din, kakor je pomotoma stavljeno v izkazu daril v št. 1. »Našega Glasa«. — Uprava.

Čitalnico otvori S. J. N. v svojih prostorih v Zagrebu za svoje člane. Mesečna članarina za čitalnico bo znašala Din 5.

Za »red in rad« v naši državi je doprinesel gospod France Terček, žandarmerijski narednik v pokoju drastičen dokaz z dopisom, ki ga je priobčil ljubljanski »Slovenec« z dne 12. januarja tek. l. in ki se glasi: »Glasom rešenja gosp. finančnega ministra C. Br. 396.40 od 31. avgusta 1921 mi je bila za neki slučaj odobrena nagrada v znesku Din 744.24. Ta akt mi je bil potem glavne carinarnice II. reda na Rakeku poslan v podpis. Vrnil sem podpisani akt na Rakek, od tam je romal v Beograd, iz Belgrada zopet nazaj na Rakek in je bil končno ta čarobni akt od glavne carinarnice II. reda na Rakeku odposlan pod št. 8108 dne 16. avgusta 1922 central. carinski blagajni v Ljubljano v izplačilo, in sem bil o tem obveščen od carinarnice Rakek pod št. 155 od 5. januarja 1923. — Tega zneska mi pa centralna carinska blagajna v Ljubljani še ni izplačala, akoravno sem vložil nič manj kot sedem tozadevnih prošelj. Sedaj naj pa javnost sodi — in naj še kdo reče, da ni naša centralna uprava izborna.«

V ilustracijo naših razmer prinašamo sledečo zgodbo, ki jo je pred nekaj dnevi priobčil dnevnik »Slovenec«: »Te dni se je javil na sarajevskem okrožnem sodišču neki Mehmed Kadrić, da nastopi svojo enomesečno zaporno ka-

zen. S seboj je mož prinesel težko vrečo. Sodnik ga je vprašal, kaj hoče s to vrečo. Mehmed odgovori, da si je tu prinesel s seboj živež za 30 dni. Toda, mu pravi sodnik, država vendar daje kaznencem streho in hrano. A Mehmed nato: »Slišal sem, gospod sodnik, da država niti Vas zadostno ne hrani, kako bo potem skrbela še-le za tiste, ki so v zaporu!«

»Šta se govori?« Beograjska »Politika« z dne 16. januarja piše: Blagajnik sreske finančijske uprave v Velesu M. Čačić je zapravil poslednja dva meseca preko dvesto tisoč dinar-

jev pri igranju, vinu in z ženskami. O tem je slišal tudi minister financ in je poslal svojega odposlanca v Veles, ki je utrdil poneverbe Čačićeve. Čačića so na to zaprli. Pomislite kakšno iznenadenje je bilo za vse prebivalce Velesa in zlasti še za Čačića, ko je takoj prvi dan svojega zapora prejel »Službene Novine«, v katerih je bil objavljen ukaz o njegovem napredovanju v višji plačilni razred.

Najcenejše stare in nove

PISALNE STROJE
kakor tudi vse potrebščine pri
L. Baraga

Ljubljana Ljubljana
ŠELENBURGOVA UL. 6/I
Mehanična delavnica (popravljalnica)

Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. izdeluje odslej naprej tudi lahke damske čevlje ter čevlje za gospode najnovejše forme in najboljše kvalitete. Prodaja na malo: Ljubljana-Breg 20, Aleksandrova cesta 1., Prešernova ulica; Zgreb, Račkoga ulica 3.

Priporoča se
modna trgovina
A. Šinkovic nasl. K. Soss
LJUBLJANA, Mestni trg 19.

Perje in puh
C. J. HAMANN
Ljubljana, Mestni trg 8.

Modna trgovina
Peter Šterk
Ljubljana, Stari trg št. 18.
se priporoča.
Najnižje solidne cene!

Priporoča se papirna trgovina
Ivan Gajšek
Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.
ki ima po zmernih cenah v zalogi pisarniške, šolske in risalne potrebščine, poslovne in trgovske knjige, bloke itd.
Razmnoževalne priprave.

Manufakturno in galanterijsko blago ter usnje vseh vrst priporoča po najnižjih cenah tvrdka

„DANICA“
Majzelj & Rajšelj
Ljubljana, Turjaški trg št. 1

A. & E. Skaberne
Ljubljana.
Manufakturna in modna veletrgovina.
Solidno blago. Nizke cene.

„Aikadont“
zobna pasta.
Glavna zaloga drogerija.
Anton Kanc, Ljubljana.

Ustanovljeno leta 1912.
Ivan Pakiž
Ljubljana, Stari trg št. 20.
Velika zaloga vsakovrstnih stenskih in žepnih preciznih ur ter zlatnine in srebrnine.
Na debelo! Na drobno na obroke.

EKT
Najboljše
toaletno milo
kr. dvornega dobavitelja se
dobi povsod. Glavna zaloga
A. LAMPRET
Ljubljana, Krekov trg.

Najmodernejša kavarna restavracija in bar
„EMONA“
v palači Ljubljanske kreditne banke
LJUBLJANA DUNAJSKA C.
Za obilen obisk se priporoča restavracija
JAN FIALA.

Anton Verbič, Ljubljana
Stritarjeva ulica
Delikatese **špecerija**
Solidna postrežba, zmerne cene.

Ivan Jelačin, Ljubljana
Uvoz kolonijalne in špecerijske robe.
Tvrdka ustanovljena leta 1888.
Solidna in točna postrežba.

Odon Koutny
orodje in tehnične potrebščine
Ljubljana, Aleksandrova cesta 7.

Modno blago, perilo in potrebščine za šivilje in krojače priporoča tvrdka
A. Persche
Ljubljana, Pred škofijo 21.

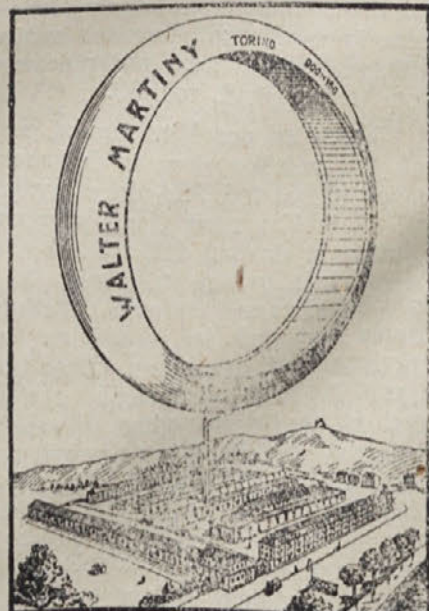
Fr. Kham
LJUBLJANA,
nasproti hotela „Union“
Najcenejši in najboljši nakup različnih delikates in špecerije
SOLIDNA in TOČNA POSTREŽBA

Nabavljalna zadruga
javnih nameščencev in vpokojencev
v Ljubljani

Prodaja svojim članom razno špecerijsko in kolonijalno blago po znižanih cenah.

Tovariši!
Priporoča se Vam trgovina s papirjem, pisarniški in šolski potrebščini
Karol Till,
Ljubljana, Kongresni trg št. 8.
(lastnik Gruber in Pokover).
Prvovrstno blago in zmerne cene.

„SVETLA“ d. d.
Telefon 588
LJUBLJANA BEOGRAD

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev. — Velika zaloga elektro-materijala.
Zastopstvo svetovnih tovarn.